Euroopa Parlament
2019-2024

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

2022/0135(COD)

16.9.2022

***I
RAPORTI PROJEKT

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 2018/1806, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (Kuveit, Katar)
(COM(2022)0189 – C9-0160/2022 – 2022/0135(COD))

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Arvamuse koostaja: Erik Marquardt

Kasutatud tähised

*	nõuandemenetlus
***	nõusolekumenetlus
***I	seadusandlik tavamenetlus (esimene lugemine)
***II	seadusandlik tavamenetlus (teine lugemine)
***III	seadusandlik tavamenetlus (kolmas lugemine)

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

Õigusakti eelnõu muudatusettepanekud

Kahes veerus esitatud Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud

Välja jäetav tekst on märgistatud vasakpoolses veerus ***paksus kaldkirjas***. Teksti asendamine on märgistatud mõlemas veerus ***paksus kaldkirjas***. Uus tekst on märgistatud parempoolses veerus ***paksus kaldkirjas***.

Iga muudatusettepaneku päise esimene ja teine rida osutavad läbivaadatava õigusakti eelnõu asjaomasele tekstiosale. Kui muudatusettepanek puudutab kehtivat õigusakti, mida õigusakti eelnõus soovitakse muuta, märgitakse päises lisaks kolmandale reale viide kehtivale õigusaktile ja neljandale reale viide muudetavale sättele.

Konsolideeritud tekstina esitatud Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud

Uued tekstiosad on märgistatud ***paksus kaldkirjas***. Välja jäetud tekstiosad on tähistatud sümboliga ▌ või läbi kriipsutatud. Teksti asendamise puhul on uus tekst märgistatud ***paksus kaldkirjas*** ja asendatav tekst kustutatud või läbi kriipsutatud.
Erandina ei tähistata teenistuste tehtud puhtalt tehnilist laadi muudatusi lõpliku teksti vormistamiseks.

SISUKORD

lk

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT 5

SELETUSKIRI 9

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 2018/1806, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (Kuveit, Katar)
(COM(2022)0189 – C9-0160/2022 – 2022/0135(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esineme lugemine)

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2022)0189),

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artikli 77 lõike 2 punkti a, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C9-0160/2022),

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 59,

– võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit (A9-0000/2022),

1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;

2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab oma ettepaneku, muudab seda oluliselt või kavatseb seda oluliselt muuta;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(3) ***Kuveidi ja Katari puhul on liitu suunduva ebaseadusliku ränne oht väike ja*** nad annavad välja Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni standarditele vastavaid biomeetrilisi passe. ***Julgeolekukoostöö nende riikidega on***	(3) ***Komisjoni hinnangu kohaselt vastavad Kuveit ja Katar määruses (EL) 2018/1806 sätestatud kriteeriumidele, mis võimaldab*** nad ***kanda selliste riikide loetellu, kelle kodanikud on viisanõudest vabastatud. Mõlemad riigid*** annavad ***ka***

viimastel aastatel tihenenud. Majanduslike huvide poolest on Kuveit ja Katar liidu jaoks olulised majanduspartnerid**, **eelkõige energeetika valdkonnas**. **Kuigi inimõiguste ja ***põhivabaduste valdkonnas on endiselt probleeme***, on Kuveidis ja Kataris ***toimunud ühiskondlikud muutused**, **olukord naiste ja töötajate õiguste**, **usuvabaduse ja religioonidevahelise dialoogi vallas on paranenud ning areng*** ja ***reformid eeldatavasti jätkuvad**. **Viisavabast ELi reisimisest saadav pikaajaline kasu võib tugevdada positiivseid suundumusi nendes valdkondades***.

välja Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni standarditele vastavaid biomeetrilisi passe. ***Nagu on aga märgitud komisjoni hinnangus (komisjoni talituste töödokument määruse (EL) 2018/1806 artiklis 1 loetletud kriteeriumide täitmise kohta Kuveidi ja Katari poolt)**, **Euroopa välisteenistuse 2021**. **aasta aruandes*** inimõiguste ja ***demokraatia kohta maailmas (riikide aruanded) ja mitmete valitsusväliste organisatsioonide aruannetes***, on Kuveidis ja Kataris ***hoolimata hiljutistest ja käimasolevatest ühiskondlikest muutustest ja seadusandlikest muudatustest endiselt tõsiseid probleeme inimõiguste ja põhivabaduste valdkonnas. Viisanõudest vabastamise tõhususe ja täieliku vastastikkuse tagamiseks peaks viisanõudest loobumise leping tagama**, **et kõrvaldatakse kõik takistused, mis takistavad viisavaba reisimise eeliste kasutamist liikmesriikide välispiiride ületamisel**, **võimaldades soodustatud isikutele mittediskrimineerival viisil juurdepääsu, eelkõige sõltumatut juurdepääsu reisimisele naiste, LGBTQ+ kogukonna liikmete*** ja ***kodakondsuseta isikute jaoks**. **Sellised tingimused peaksid kajastuma liidu ja nende riikide vahel sõlmitavates kahepoolsetes viisanõudest loobumise lepingutes.***

Or. en

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(3a) Lisaks tuleks Kuveidi ja Katariga jätkata täiemahulist ametlikku inimõigustealast dialoogi, mis tooks kaasa käegakatsutavaid edusamme ja saavutusi muu hulgas seoses töötajate ja töötajate õigustega, sealhulgas võõrtöötajate õiguste, naiste õiguste, LGBTQ+ inimeste

õiguste, usuvabaduse, piinamise keelu, sõnavabaduse, kogunemisõiguse ja surmanuhtluse keelustamisega. Liidu ja Kuveidi ning liidu ja Katari vahelised kahepoolsed viisanõudest loobumise lepingud peaksid sisaldama selgesõnalisi ja konkreetseid kohustusi selle eesmärgi saavutamiseks.

Or. en

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 4

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(4) ***Seega*** tuleks nende riikide kodanikud vabastada viisanõudest kokku kuni 90-päevasteks riigis viibimisteks 180-päevase ajavahemiku jooksul ning need riigid tuleks üle kanda määruse (EL) 2018/1806 II lisasse.	(4) ***Võttes arvesse, et viisavaba reisimise ja ELiga toimuva vastastikuse vahetuse pikaajalised eelised võivad tugevdada positiivseid suundumusi ka inimõiguste ja põhivabaduste valdkonnas,*** tuleks nende riikide kodanikud vabastada viisanõudest kokku kuni 90-päevasteks riigis viibimisteks 180-päevase ajavahemiku jooksul ning need riigid tuleks üle kanda määruse (EL) 2018/1806 II lisasse.

Or. en

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(4a) Selleks et hinnata kasu, saavutusi ja võimalikke parandusi, mis on seotud vastastikuse viisanõudest vabastamisega, tuleks liidu ja Kuveidi ning liidu ja Katari vahelistes kahepoolsetes viisanõudest loobumise lepingutes sätestada, et komisjon hindab korrapäraselt nende sätete rakendamist, sealhulgas nende inimõiguste mõõdet.

Or. en

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 6

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(6) Kuveidi ja Katari kodanike viisanõudest vabastamist ei tuleks kohaldada enne, kui liidu ning Kuveidi ja Katari vahel on sõlmitud kahepoolsed viisanõudest loobumise lepingud, eelkõige selleks, et tagada täieliku vastastikkuse säilimine.	(6) Kuveidi ja Katari kodanike viisanõudest vabastamist ei tuleks kohaldada enne, kui liidu ning Kuveidi ja Katari vahel on sõlmitud kahepoolsed viisanõudest loobumise lepingud, eelkõige selleks, et tagada täieliku vastastikkuse säilimine. ***Kahepoolsete viisanõudest loobumise lepingute sõlmimine liidu ja Kuveidi ning liidu ja Katari vahel ei tohiks sõltuda muude poliitikavaldkondadega, nagu tagasisaatmise või tagasivõtmisega seotud kahepoolsete lepingute sõlmimisest ega olla nendega muul viisil seotud.***

Or. en

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 6 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(6a) Järgides praeguse protsessi mudelit, mis hõlmab Kuveiti ja Katarit uue põlvkonna lepingutena määruse (EL) 2018/1806 alusel, peaks komisjon kiiresti hindama olukorda muudes kolmandates riikides, kellel võib olla õigus viisanõudest vabastamisele, eelkõige Omaanis ja Ecuadoris, võttes arvesse vastavat piirkondlikku sidusust.

Or. en

SELETUSKIRI

Euroopa Komisjoni ettepaneku eesmärk on muuta määrust (EL) 2018/1806, et vabastada Kuveidi ja Katari kodanikud viisanõudest, kui nad ületavad liikmesriikide välispiire, et viibida liidus kõige rohkem 90 päeva mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul. Käesoleva ettepaneku õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 77 lõike 2 punkt a. Kavandatav määrus kujutab endast Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist.

Kolmandad riigid, kelle kodanikud on viisanõudest vabastatud, määratakse kindlaks määruse (EL) 2018/1806 artiklis 1 sätestatud mitmesuguste kriteeriumide juhtumipõhise hindamise alusel. Need kriteeriumid on seotud muu hulgas „ebaseadusliku sisserändega, avaliku korra ja julgeolekuga, majandusliku kasuga, eelkõige turismi ja väliskaubanduse aspektist, ning liidu välissuhetega asjaomaste kolmandate riikidega, arvestades eelkõige inimõigusi ja põhivabadusi, samuti piirkondlikku ühtekuuluvust ja vastastikkuse põhimõtet".

Et viisanõudest vabastamine jõustuks, tuleb mõlema riigi ja ELi vahel sõlmida viisanõudest loobumise leping, mis sisaldab kaitsemeetmeid seoses määruses (EL) 2018/1806 sätestatud kriteeriumidega, millega viisanõudest vabastamine põhjendatud on. Pärast kavandatava viisanõudest vabastamise kohaldamist võib määruses (EL) 2018/1806 sätestatud vastastikkuse ja peatamise mehhanisme kohaldada juhul, kui ei ole tagatud täielik vastastikune viisavabadus või kui kuritarvitatakse viisavabadust või viisanõudest vabastamist.

Viisavabalt reisivaid isikute puhul kontrollitakse jätkuvalt ELi välispiiridel, kas nad täidavad sisenemisnõudeid, mis hõlmab kontrolle Schengeni infosüsteemis ja liikmesriikide riiklikes andmebaasides. Lisaks kohaldatakse Schengeni ala külastavate viisanõudest vabastatud reisijate suhtes ELi riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ning ELi reisiinfo ja -lubade süsteemi (ETIAS) niipea, kui nad on täielikult tööle hakanud.

Nii Kuveit kui ka Katar on Euroopa Liidu jaoks olulised majanduspartnerid, eelkõige energeetika valdkonnas ja pidades silmas ELi eesmärki mitmekesistada oma energiavarustust. Samuti on ELi ning Kuveidi ja Katari vaheline koostöö viimastel aastatel tihenenud mitmes poliitikavaldkonnas, näiteks julgeoleku valdkonnas nii kahepoolsel tasandil kui ka Golfi koostöönõukogu kaudu. Lisaks väljastavad Kuveit ja Katar ka biomeetrilisi passe.

Inimõiguste ja põhivabaduste valdkonnas on siiski endiselt tõsiseid probleeme ja vajakajäämisi. Vaatamata hiljutistele seadusandlikele reformidele ja poliitilistele algatustele on mitmes valdkonnas ja hiljuti vastu võetud õigusaktide jõustamisel endiselt palju probleeme, nagu on märgitud muu hulgas komisjoni enda hinnangutes, Euroopa välisteenistuse 2021. aasta inimõiguste aruandes ning Amnesty Internationali ja Human Rights Watchi aastaaruannetes. Sellega seoses on FIFA maailmameistrivõistluste järel pööratud erilist tähelepanu võõrtöötajate töötingimustele. Muud murettekitavad valdkonnad on aga naiste õigused, LGBTQ+ inimeste õigused, usuvabadus, piinamise keeld, sõnavabadus, kogunemisõigus ja surmanuhtluse keeld.

Viisavabadus võib mängida olulist rolli mõlema piirkonna vahelise partnerluse edendamisel ja poliitilise dialoogi ning majandus-, teadus-, haridus-, kultuuri- ja ühiskonnavahetuse tugevdamisel. Ametlike inimõigustealaste dialoogide jätkamine on liidu ning Katari ja Kuveidi vahel sõlmitavate kahepoolsete lepingute alusel võetud kohustuste lahutamatu osa ning samuti nähakse ette selliste dialoogide pidev hindamine. Võttes arvesse, et need kahepoolsed lepingud

on esimesed, mis võetakse vastu määrusega (EL) 2018/1806 ette nähtud uue korra alusel, on raportöör veendunud, et selliste klauslite lisamine on positiivne eeskuju, millel on kasulik mõju seda liiki tulevastele lepingutele.

Viisavabaduse kehtestamine on Katari ja Kuveidi kodanike ning ELi kodanike jaoks väga oluline. See aitab süvendada inimestevahelisi kontakte ja vahetusi ning tugevdada sotsiaalseid ja kultuurilisi suhteid. Sellega seoses on oluline tagada mõlema poole kõigile kodanikele võrdne ja mittediskrimineeriv juurdepääs viisavabadusega seotud hüvedele.

Selleks et hinnata viisavabadusest tulenevat tegelikku kasu ja saavutusi ning võimalikku vajadust olukorra parandamiseks, peab raportöör asjakohaseks viia läbi sellise korra korrapärane hindamine, lisades kõikidesse tulevastesse kahepoolsetesse viisavabaduslepingutesse sõnaselge sätte komisjonipoolse hindamise ja aruandluse kohta.

Pidades silmas kasu, mida viisavabadus võib asjaosalistele tuua, peaks EL suurendama oma jõupingutusi, et teha koostööd teiste kolmandate riikidega, kes on huvitatud viisavabast reisimisest ELi. Katari ja Kuveidi kodanikele kavandatud viisanõudest vabastamine peaks andma komisjonile tõuke alustada teiste riikidega konkreetset dialoogi määruses (EL) 2018/1806 kehtestatud kriteeriumide ja menetluse alusel ning hinnata neid riike, kes võivad olla abikõlblikud ja huvitatud õigeaegselt.

Lõpetuseks usub raportöör, et kõnealuse Euroopa Komisjoni ettepaneku vastuvõtmisega kinnitab Euroopa Parlament oma pühendumust tugevdada inimestevahelisi suhteid ja ühiskondlikke kontakte Kuveidi ja Katariga. Seetõttu ja võttes arvesse, kui oluline on viisanõude kaotamine kõigi osaliste jaoks, soovitab raportöör kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni liikmetel käesolevat raportit toetada.